

AZ OECD TANÁCS AJÁNLÁSA A VERSENYHATÁSOK ÉRTÉKELÉSÉRŐL

2009

A piaci verseny fokozódása hozzájárul a magasabb gazdasági termelékenységhez és növekedéshez. Számos jogrendszerben azonban törvények, rendeletek vagy egyéb kormányzati intézkedések indokolatlanul korlátozzák a piaci tevékenységeket. Az ilyen korlátozások kiküszöbölésének egyik fontos lépése a "versenyhatások értékelése", vagyis azon politikák azonosítása, amelyek szükségtelenül korlátozzák a versenyt, olyan alternatív közpolitikák kidolgozása érdekében, amelyek ugyanazokat a közpolitikai célokat érik el, viszont kevésbé károsak a versenyre.

2009. október 22-én az OECD Tanácsa elfogadott egy ajánlást, amely felhívja a kormányokat, hogy azonosítsanak a versenyt indokolatlanul korlátozó, meglévő vagy az elfogadás előtt álló közpolitikákat, és vizsgálják felül azokat, esetleges alternatív, a versenyt kevésbé korlátozó megoldások elfogadása érdekében. Javasolja továbbá a kormányoknak, hogy teremtsék meg ezen értékelések elvégzésének intézményi keretrendszerét.

A versenyhatások értékelésének számos módja lehetséges, az OECD által kidolgozott, a versenyhatások értékelésére szolgáló segédanyag egyike ezeknek. A segédanyagról további információ a www.oecd.org/competition/toolkit címen érhető el.

Az OECD elkötelezett az ajánlás végrehajtásának támogatása iránt mind az OECD tagországok, mind a tagállami jogviszonnal nem rendelkező országok esetében. A tagállami jogviszonnal nem rendelkező országok kormányai, amennyiben az ajánlás végrehajtásával összefüggésben segítségre lenne szükségük, az OECD Verseny Divízióján Sean Ennis úrhoz fordulhatnak [+33 1 45 24 89 78 ; +33 1 45 24 97 35 ; DAFCOMPContact@oecd.org].

Az OECD Versenyügyi Bizottsága

Az OECD Versenyügyi Bizottsága vezető szerepet vállal versenypolitikai és ezzel összefüggő jogalkalmazási kérdések megvitatásában. A versenyhatóságok vezetőit tömörítő szervezet elősegíti fontos versenypolitikai kérdésekkel kapcsolatos rendszeres eszmecsere, elemzések és bevált gyakorlatok megosztását. A Bizottság munkáját az OECD Pénzügyi és Vállalkozási Ügyekért Felelős Igazgatóságán belül működő Verseny Divízió támogatja. www.oecd.org/daf/competition

Az OECD

Az OECD olyan fórum, ahol a kormányok összehasonlítják és megosztják a különböző szakpolitikákat érintő tapasztalataikat, a felmerülő kihívások alapján bevált gyakorlatokat azonosítanak, és ajánlásokat dolgoznak. Erre utal a szervezet jelmondata is: „*Jobb szakpolitikákkal a jobb életért*”. Az OECD küldetése olyan szakpolitikák kialakítása, amelyek világszerte javítják a gazdasági és társadalmi jólétet. www.oecd.org

AZ OECD TANÁCS AJÁNLÁSA A VERSENYHATÁSOK ÉRTÉKELÉSÉRŐL

Elfogadva 2009. október 22-én az OECD Tanácsa által
C(2009)130 - C/M(2009)21/PROV

A TANÁCS,

Tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről szóló 1960. december 14-i Konvencióra;

Tekintettel a Miniszterek Tanácsának ülésén 1997-ben elfogadott megállapodásra, mely szerint a verseny korlátozása költséges, és a közfeladatok ellátására alkalmatlan, melyet kerülni kell [C/MIN(97)10];

Tekintettel A szabályozási minőségről és teljesítményről szóló 2005-ös OECD Iránymutatásra, amely felhívja a kormányokat, hogy a verseny szempontjából vizsgálják felül a meglévő, és az elfogadás előtt álló jogszabályokat;

Felismerve, hogy a verseny hatékonyságnövelő hatású, hozzájárul annak biztosításához, hogy a fogyasztóknak ajánlott termékek és szolgáltatások jobban megfeleljenek a fogyasztói preferenciáknak, és olyan előnyökhöz vezet, mint az alacsonyabb árak, megnövekedett minőség, jobb innováció, és magasabb termelékenység;

Felismerve, hogy a termelékenység magasabb szintje elengedhetetlen a gazdasági növekedéshez és a foglalkoztatottság szintjének növeléséhez;

Felismerve, hogy a közpolitikák számos kereskedelmi, társadalmi, egészségügyi, biztonsági, környezetvédelmi és egyéb célokat szolgálnak;

Felismerve, hogy a közpolitikák bizonyos esetekben korlátozzák a versenyt;

Felismerve, hogy az ilyen indokolatlan korlátozások akaratlanul is előfordulhatnak olyan esetekben, mikor a közpolitikai cél nem a gazdaság szabályozása, és annak nem szándékolt célja a versenyre való bármilyen irányú hatás;

Felismerve, hogy a versenyt indokolatlanul korlátozó közpolitikák általában átalakíthatóak olyan módon, hogy azok a versenyt ne korlátozzák, de a szándékolt közpolitikai cél elérésére továbbra is alkalmasak maradjanak;

Felismerve, hogy a szabályozáshoz, és a szabályozott piacok átalakításához általában szükség van a versenyre való hatások részletes értékelésére;

Felismerve, hogy az egyéb tényezők megváltoztatása nélkül a kisebb szintű versenykorlátozást okozó közpolitikákat előnyben kell részesíteni a verseny nagyobb szintű korlátozását okozó közpolitikákkal szemben, feltéve, hogy azok ugyanazon közpolitikai cél elérésére alkalmasak;

Tudomásul véve, hogy számos ország már jelenleg is végzi a versenyhatások értékelését;

Tudomásul véve, hogy az OECD és több OECD tagország iránymutatásokat dolgozott ki a versenyhatások értékelésére;

I. A KÖVETKEZŐKET AJÁNLJA a tagországok kormányainak:

A. A versenyt indokolatlanul korlátozó korábban elfogadott, vagy elfogadás előtt álló közpolitikák azonosítása.

1. A kormányok megfelelő eljárást kell bevezessenek a korábban elfogadott, vagy elfogadás előtt álló azon közpolitikák azonosítására, amelyek indokolatlanul korlátozzák a versenyt, és dolgozzanak ki egy konkrét és áttekinthető feltételrendszert a versenyhatások értékelésének elvégzésére, beleértve az értékeléshez használt eszközöket is.
2. A versenyhatások értékelésének elvégzése során a kormányoknak különösen azokat a közpolitikákat kell figyelembe venni, amelyek korlátozzák:
 - i) a piaci szereplők számát és körét;
 - ii) a piaci szereplők tevékenységeinek körét;
 - iii) a piaci szereplők versenyre való késztetését;
 - iv) a fogyasztók választási lehetőségét és a hozzáférhető információk körét.
3. A közpolitikák versenyhatásának értékelését akkor is el kell végezni, ha azok a versenyfolyamatok elősegítését szolgálják, és különösen, ha azok:
 - i) szabályozóhatóságot vagy szabályozási rendszert hoznak létre (pl. az értékelés biztosíthatja, hogy a szabályozóhatóság megfelelően el van különítve a szabályozott piactól);
 - ii) árakkal és piacralléppéssel kapcsolatos szabályozás bevezetését szolgálják (pl. az értékelés biztosíthatja, hogy nem létezik ésszerű, és kevésbé versenykorlátozó szabályozási megoldás);
 - iii) a már piacon levő monopóliumok átalakítását szolgálják (pl. az értékelés biztosíthatja, hogy az átszervezéssel kapcsolatos intézkedések ténylegesen előnyösek a versenyre nézve);
 - iv) a piacért való verseny bevezetését hivatottak elérni (pl. az értékelés biztosíthatja, hogy a versenytárgyalásos folyamatok elősegítik a fogyasztók érdekét szolgáló hatékony működést).

B. A versenyt indokolatlanul korlátozó közpolitikák felülvizsgálata

1. A kormányoknak megfelelő eljárásokat kell kialakítani a korábban elfogadott, vagy elfogadás előtt álló azon közpolitikák azonosítására, amelyek indokolatlanul korlátozzák a versenyt, és egy konkrét és áttekinthető feltételrendszert kell kidolgozni az alternatív jogalkotói megoldások felmérése érdekében.
2. A kormányoknak az adott közpolitikai cél elérésére alkalmas, de versenyre kevésbé káros megoldást kell választani, figyelembe véve a végrehajtás hasznait és költségeit is.

C. Intézményi keret

1. A versenyhatások értékelését az intézményi és erőforrás adottságoknak megfelelő lehető leghatékonyabb és leghatásosabb módon kell beépíteni a közpolitikák felülvizsgálatának rendszerébe.
2. A versenyhatások értékelésének elvégzését a versenyhatóságokra és a versenyismeretekkel rendelkező hivatalnokokra kell bízni.
3. Az adott közpolitikák versenyhatásainak értékelését a jogalkotási folyamat korai szakaszában kell elvégezni.

D. Fogalom-meghatározás

Ennek az ajánlásnak az alkalmazásában:

„**közpolitika**”: a jogszabályok bármely formája;

„**verseny indokolatlan korlátozása**”: az adott közpolitika érdekében alkalmazott versenykorlátozás szintje meghaladja a szükséges szintet, különösen ha a lehetséges alternatívákat és azok költségét is figyelembe veszik.

„**piaci szereplő**”: a termékeket és szolgáltatásokat kínáló vállalatok, magánszemélyek, vagy kormányzati vállalatok.

„**versenyhatóság**”: olyan közigazgatási szerv, beleértve a versenyhivatalt, amelynek feladata a verseny terjesztése, elősegítése, és fokozása, és amely feladatának ellátásában nincs egy adott piacra korlátozva.

„**a piacért folyó verseny**”: a kormány által kiírt olyan versenytárgyalásokra utal, melynek célja egy adott piacon való működés jogának, vagy szűkös kormányzati erőforrásokhoz való hozzáférésnek bizonyos időtartamra való elosztása.

„**versenyhatások értékelése**”: a közpolitikák versenyhatásainak felülvizsgálata, beleértve az alternatív, kevésbé versenykorlátozó megoldások áttekintését is. A versenyhatások értékelésének alapelvei valamennyi kormányzati szinten érvényesek.

II. FELHÍVJA a nem tagországokat, hogy ismerjék meg és alkalmazzák az ebben az ajánlásban foglaltakat.

III. UTASÍTJA az OECD Versenyügyi Bizottságát, hogy:

Az ajánlás tartalmát alkalmazó tagországok és nem-tagországok számára az alkalmazással kapcsolatos tapasztalatok megosztására közvetítőként szolgáljon;

Támogassa ezt az ajánlást a többi illetékes Bizottságnál és más OECD szervezeti egységeknél;

Három éven belül az ajánlás tapasztalataival kapcsolatban jelentést készítsen a Tanács számára.

Megjegyzések

Az ajánlás teljes szövege megtalálható az OECD jogi aktusait tartalmazó adatbázisban, ahol további információk és esetleges jövőbeli frissítések érhetők el: <http://acts.oecd.org/Default.aspx>

Az Egyesült Államok nyilatkozata: "Az Egyesült Államok küldöttsége megerősíti az Egyesült Államok támogatását az ajánlás vonatkozásában, megjegyzi azonban, hogy annak végrehajtása függhet a független kormányzati hatalmi ágak, különösen az Egyesült Államok Kongresszusának munkájától."

Az Európai Bizottság nyilatkozata: "Az Európai Bizottság üdvözli és támogatja a Versenyhatások Értékelésére Vonatkozó Ajánlás elfogadását. Hangsúlyozza továbbá, hogy az Európai Bizottság elkötelezett az iránt, hogy a különböző szakpolitikai területeken a versenypolitikai alapelveket figyelembe vegyék. Megjegyzi ugyanakkor, hogy az Ajánlás hatóköre viszonylag szűk, mivel a közpolitika fogalma nem terjed ki a jogalkotás bizonyos területeire. Mivel azonban az Ajánlás nem gátolja, hogy az abban foglalt elvárásokat bármely fél esetlegesen meghaladja, az Európai Bizottság teljes mértékben támogathatja e dokumentum elfogadását".

VERSENY-ELLENŐRZŐLISTA

Az alábbi ellenőrzőlista az OECD versenyhatások értékelésére szolgáló segédanyag részét képezi, amelynek célja, hogy segítse a kormányokat a verseny előtt álló esetleges korlátok megszüntetésében. Megjegyzendő, hogy a versenyhatások értékelését célszerű lehet elvégezni, ha adott jogszabály esetében az alábbi korlátozások bármelyike fennáll:

A

A versenytársak számának vagy körének korlátozása

Ez akkor valószínűsíthető, ha a tervezet:

- A1** Termékek vagy szolgáltatások nyújtásával kapcsolatban kizárólagos jogokat ad valamelyik vállalatnak;
- A2** Bármilyen jellegű engedélyhez köti egy vállalat működését;
- A3** Korlátozza egyes vállalatok azon képességét, hogy valamely terméket értékesítsenek, vagy szolgáltatást nyújtsanak;
- A4** Jelentősen növeli a vállalatok piacralépési, és piacelhagyási költségeit;
- A5** Földrajzi akadályokat képez a vállalatok termékértékesítési, szolgáltatásnyújtási, munkaerővel kapcsolatos, vagy befektetési képességével kapcsolatban.

B

A vállalatok versenyképességének korlátozása

Valószínűsíti ezt a lehetőséget az, ha a jogszabálytervezet:

- B1** Korlátozza a vállalatok, termékek vagy szolgáltatások árának meghatározásával kapcsolatos képességét;
- B2** Korlátozza a vállalatok termékeivel vagy szolgáltatásaival kapcsolatos hirdetési, illetve marketing tevékenységet;
- B3** A termékminőséggel kapcsolatos olyan szabványokat ír elő, amely egyes vállalatoknak a többiekkel szemben előnyt biztosít, és amely meghaladja azt a színvonalat, amelyet egyes jól informált fogyasztó választanának;
- B4** Egyes vállalatokra nézve a többiekkel szemben jelentősen növeli a termelés költségeit (különösen a már piacon levő vállalatokkal kapcsolatos megkülönböztető bánásmód által).

C

A vállalatok kiélezett versenyre irányuló ösztönzésének korlátozása

Erre akkor kerül sor, ha a jogszabálytervezet:

- C1** Önszabályozó vagy társszabályozó rendszert hoz létre;
- C2** A vállalatok termelésével, az alkalmazott árakkal, az értékesítéssel vagy a költségekkel kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatalát írja elő, vagy azt ösztönzi;
- C3** Egy adott iparág, vagy vállalatok egy csoportjának a tevékenységét mentesíti az általános versenyjogi szabályok alól;

D

A fogyasztók számára elérhető lehetőségek vagy információk körének korlátozása

Erre különösen akkor kerülhet sor, ha a jogszabálytervezet:

- D1** Korlátozza a fogyasztó képességét annak kiválasztásával kapcsolatban hogy kitől vásároljanak;
- D2** Csökkenti a fogyasztóknak a kínált termékek vagy szolgáltatások közötti mobilitását azáltal, hogy emeli a másik szolgáltatóhoz való átváltás kifejezett vagy implicit költségeit;
- D3** Alapvetően megváltoztatja a vevők hatékony vásárlásához szükséges információkat.

oe.cd/competition-recommendations

